

การบริหารงานวิชาการ

เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ

การบริหารงานวิชาการ..

เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

การบริหารงานวิชาการ..เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่

--สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2565.

1. การบริหารการศึกษา. 2. การวางแผนหลักสูตร.

3. นวัตกรรมทางการศึกษา

เทคโนโลยีทางการศึกษา. ชื่อเรื่อง.

371.2

ISBN ISBN 978-616-594-504-2

ลิขสิทธิ์เป็นของผู้เขียน

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2565 จำนวน 300 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 มกราคม 2566 จำนวน 500 เล่ม

ที่อยู่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อีเมล rungchatchadaporn@tsu.ac.th

โทรศัพท์ 074-317-600 ต่อ 3121 โทรศัพท์มือถือ 089-8333022 โทรสาร 074-317-682

พิมพ์ที่ เหมการพิมพ์

ที่อยู่ 24 ซอย 4 ราษฎร์อุทิศ 1 ตำบลบ่อยาง อ.เมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

โทรศัพท์ 074-312-329

จำนวนหน้า 295 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 500 เล่ม ปีที่พิมพ์ มกราคม 2566

ออกแบบปก ชบผาด หีมหวัง นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

คำนำ

หนังสือ “การบริหารงานวิชาการ...เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่” เล่มนี้ เรียบเรียงเขียนขึ้น เพื่อใช้ในการสอน ระดับปริญญาโท รายวิชา 0302521 การบริหารงาน วิชาการ และระดับปริญญาเอก รายวิชา 0302721 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการเขียนหนังสือ เล่มนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าจากหลักการ แนวคิดทฤษฎี จากตำราและหนังสือ การบริหารงาน วิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เขียนมาแล้วนำมาปรับปรุงใหม่ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้เขียนได้นำมาอ้างอิงไว้และจากแนวคิดของปรมาจารย์ทางการบริหารการศึกษา ตลอดจน ผู้เขียนได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และ จากการศึกษาทั่วโลกได้รับผลกระทบที่เกิดจากภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของผู้เรียน อีกทั้งผู้เขียนได้สอดแทรกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสบการณ์การสอน รวมทั้ง สอดแทรกประสบการณ์การทำวิจัยของผู้เขียนไว้ในหนังสือ เพื่อที่เสนอแนะมุมมองจากหลักการ แนวคิดและทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาตรวจคุณภาพหนังสือและให้ข้อเสนอแนะ ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอขอบคุณท่านอธิการบดี คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีนโยบายนวัตกรรมสังคม สนับสนุน ส่งเสริม เพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ ให้ผู้เขียนได้สร้างสรรค์งานเขียน ขอมอบองค์ความรู้ที่นำมาเขียนเพื่อเป็นวิทยาทาน ให้นิสิต นักศึกษา นักวิชาการทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาไว้ใช้ในการปฏิบัติงานสถานศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ประดิษฐ์ คิดค้นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนา การศึกษาให้ยิ่งขึ้นไป

รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

1 มกราคม 2566

สารบัญ

บทที่	หน้า
คำนำ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทนำ	1
บทที่ 1 การบริหารงานวิชาการในชีวิตวิถีใหม่	6
1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	7
1.2 หลักการบริหารงานวิชาการ.....	8
1.3 การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในชีวิตวิถีใหม่.....	9
1.4 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล.....	12
สรุปท้ายบท.....	25
เอกสารอ้างอิง.....	26
บทที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรในวิถีชีวิตใหม่	28
2.1 ความหมายของหลักสูตร.....	29
2.2 การพัฒนาหลักสูตร.....	30
2.3 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร	31
2.4 พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร.....	32
2.5 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร.....	36
2.6 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร.....	39
2.7 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	41
2.8 การพัฒนาหลักสูตรในสถานการณ์โควิด-19.....	43
สรุปท้ายบท.....	47
เอกสารอ้างอิง.....	48

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตใหม่.....	49
3.1 ความหมายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	50
3.2 ความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	54
3.3 แนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้	55
3.4 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	58
3.5 การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21	63
3.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL).....	71
3.7 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning).....	76
3.8 รูปแบบการเรียนรู้ยุควิถีใหม่	79
3.9 การจัดการเรียนการสอนออนไลน์.....	83
สรุปท้ายบท.....	98
เอกสารอ้างอิง.....	99
บทที่ 4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีในวิถีชีวิตใหม่	102
4.1 นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการทางการศึกษา	103
4.2 ความหมายและความสำคัญของนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี.....	103
4.3 ประเภทของนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี.....	106
4.4 หลักการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยียุควิถีใหม่.....	110
4.5 ความสำคัญของนวัตกรรมการศึกษา.....	111
4.6 การใช้สารสนเทศ	115
4.7 นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี ที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการ.....	122
4.8 แนวทางการใช้นวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานวิชาการ	124
สรุปท้ายบท.....	130
เอกสารอ้างอิง.....	131

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 แหล่งเรียนรู้ในวิถีชีวิตใหม่.....	132
5.1 ความหมายของแหล่งการเรียนรู้.....	133
5.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้	135
5.3 แนวคิดสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	137
5.4 ประเภทของแหล่งเรียนรู้.....	138
5.5 การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา.....	141
5.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา.....	142
5.7 การบริหารจัดการและแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	143
5.8 บทบาทของบุคลากรกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	143
5.9 การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้.....	144
สรุปท้ายบท.....	150
เอกสารอ้างอิง.....	152
บทที่ 6 กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในวิถีชีวิตใหม่	153
6.1 ความหมายของการแนะแนว	154
6.2 ความหมายกิจกรรมแนะแนว.....	155
6.3 ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว	157
6.4 การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว.....	159
6.5 การประเมินผลกิจกรรมแนะแนว.....	161
6.6 เกณฑ์การประเมินกิจกรรมแนะแนว.....	161
6.7 ภาระงานแนะแนว.....	163
6.8 หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว.....	165
6.9 การจัดกิจกรรมแนะแนวในชีวิตวิถีใหม่.....	170
6.10 การดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	173
6.11 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชีวิตวิถีใหม่.....	178
สรุปท้ายบท.....	182
เอกสารอ้างอิง.....	183

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 การวัดและประเมินผลการศึกษาในวิถีชีวิตใหม่.....	184
7.1 ความหมายและแนวทางการวัดและประเมินผลการศึกษา.....	185
7.2 บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	193
7.3 แนวทางการวัดและประเมินผลชีวิตวิถีใหม่.....	195
7.4 ระบบธนาคารสะสมผลการเรียนรู้สำหรับการศึกษาลดชีวิต (Credit Bank System for Lifelong Learning).....	200
7.5 การจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิถีชีวิตใหม่.....	201
สรุปท้ายบท.....	204
เอกสารอ้างอิง.....	205
บทที่ 8 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวิถีชีวิตใหม่	207
8.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา	208
8.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	209
8.3 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	209
8.4 พระราชบัญญัติการประกันคุณภาพการศึกษา	210
8.5 การประกันคุณภาพภายใน.....	212
8.6 แนวคิดและทิศทาง การประเมินคุณภาพภายนอก ภายหลังสถานการณ์ COVID-19.....	215
8.7 กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา.....	219
8.8 ติดตาม-ผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา.....	222
8.9 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก.....	227
สรุปท้ายบท	236
เอกสารอ้างอิง.....	237
บทที่ 9 การนิเทศการศึกษาในวิถีชีวิตใหม่	239
9.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	240
9.2 หลักการนิเทศการศึกษา.....	241
9.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	242

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
9.4 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา.....	244
9.5 ประเภทของการนิเทศการศึกษา.....	245
9.6 การนิเทศภายในโรงเรียน.....	245
9.7 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศ.....	258
สรุปท้ายบท.....	264
เอกสารอ้างอิง.....	265
บทที่ 10 บทสรุป การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	
ในวิถีชีวิตใหม่.....	268
10.1 แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา.....	274
10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่.....	277
สรุปท้ายบท.....	279
เอกสารอ้างอิง.....	280
บรรณานุกรม.....	281
ดัชนีคำค้น.....	291
ประวัติผู้เขียน.....	298

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	ฐานคิดของหลักสูตรฐานสมรรถนะ..... 42
2.2	ebook หลักสูตรสมรรถนะฐานอาชีพของโรงเรียนพื้นที่เกาะจังหวัดสตูล..... 46
3.1	สมรรถนะครูไทยเพื่อสมรรถนะของผู้เรียน..... 75
3.2	ออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน..... 79
3.3	ความคาดหวังการพลิกโฉมห้องเรียนหลังยุค New Normal..... 84
3.5	สมรรถนะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21..... 97
4.1	นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการสอนชีวิตวิถีใหม่..... 127
4.2	การพัฒนาศักยภาพครูด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพื้นที่เกาะ จังหวัดสตูล..... 129
5.1	LOGO LIPE LEARNING CENTER ISLAND 148
5.2	กระบวนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้บ้านเกาะหลีเป๊ะ..... 149
5.3	ศูนย์การเรียนรู้บ้านเกาะหลีเป๊ะ..... 150
6.1	เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ..... 155
6.2	การจัดกิจกรรมแนะแนว..... 165
6.3	แนวการจัดกิจกรรมแนะแนว..... 169
6.4	กิจกรรมแนะแนวยุควิถีใหม่..... 180
7.1	เป็นวิทยากรหลังสถานการณ์ COVID-19..... 202
7.2	การวัดและการประเมินผล การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ การแพร่ระบาด COVID -19..... 203
8.1	การประกันคุณภาพการศึกษา..... 232
8.2	การประกันคุณภาพการศึกษายุควิถีใหม่..... 233
8.3	กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงรับ ของสถานศึกษาขนาดเล็ก..... 234
8.4	อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาขนาดเล็ก..... 235

สารบัญรูปภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
9.2	การนิเทศแบบร่วมเรียน..... 256
9.3	" MVSK 5E MODEL" ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)..... 257
9.4	การนิเทศนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูการปฏิบัติการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)..... 259
9.5	นิเทศออนไลน์นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู..... 262
9.6	การนิเทศแบบร่วมโดยใช้ MVSK 5E MODEL ผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)..... 263
10.1	การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา..... 276

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.4 การใช้แอปพลิเคชันในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์.....	96
5.1 ปรัชญาและหลักการแนะแนว.....	156

บทนำ

การระบาดของโควิด 19 ทำให้นานาประเทศเข้าใจถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงประเภทที่เรารู้ว่าอาจเกิดขึ้นได้ แต่ไม่มีความแน่นอนว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็จะมีผลกระทบสูงมาก ความเสี่ยงในครั้งนี้นี้ไม่ได้เป็นแค่ความเสี่ยงระดับชาติแต่เป็นความเสี่ยงระดับมนุษยชาติ วิกฤตการณ์นี้ทำให้เรามีโอกาสย้อนคิดถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว โอกาส และยุทธศาสตร์ที่อาจนำเราไปสู่ทางเลือกและทางรอดและกลับมาตั้งหลักใหม่ให้มั่นคงกว่าเดิม (Resilience) คนไทยส่วนใหญ่เติบโตมาด้วยความรู้สึกที่ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ใหญ่โตและอุดมสมบูรณ์เพราะได้ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ยังเด็ก

ประเทศไทยยังค่อนข้างจะปลอดภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในโลกที่เคยมีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำสำหรับคนไทยในอดีต การมองอนาคตของประเทศจึงอาจจะไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญหรือจำเป็นเท่าใดนัก แต่ในโลกปัจจุบันที่มีความผันผวนและความไม่แน่นอนสูง มีภัยพิบัติที่ไม่คาดฝัน เช่น โควิด 19 และภัยธรรมชาติต่าง ๆ การเตรียมการสำหรับอนาคตจึงกลายเป็นเรื่องจำเป็น แต่การที่จะมองภาพอนาคตนั้นมีความจำเป็นต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่ได้เกิดขึ้น ศักยภาพตำแหน่งของประเทศไทยในเวทีโลก ตลอดจนเห็นแนวโน้มใหญ่ ๆ ที่เป็นพลังขับเคลื่อนสังคมเศรษฐกิจอยู่ เราจึงจะคาดการณ์อนาคตที่เชื่อว่าจะเกิดขึ้นได้ (Plausible Futures) เพื่อเตรียมการได้ดีขึ้น “ในขณะที่ทุกอุตสาหกรรมกำลังถูกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกวินาทีด้วยคนรุ่นใหม่ที่มีวิธีคิดและเครื่องมือที่แตกต่างโดยสิ้นเชิง เมื่อเปรียบเทียบกับนักธุรกิจใหญ่ที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่มาแล้วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา... คนรุ่นใหม่เหล่านี้กำลังเข้ามาวัดรอยเท้าและเข้ามาโค่นระบบธุรกิจดั้งเดิมที่ไม่คิดปรับตัวอย่างไม่ปราณี...”

จากการที่โลกของเรามีการเชื่อมต่อด้วยเทคโนโลยีไร้สาย โดยการเชื่อมต่อได้เข้าไปถึงระดับบุคคล และจำนวนการเชื่อมต่อเข้าใกล้จำนวนประชากรโลกเข้าทุกขณะ อีกทั้งอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพในการคำนวณสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว (Super Computer) มีแนวโน้มเข้าใกล้ประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมต่อผู้คนจำนวนมหาศาลในเวลาเดียวกัน ประกอบกับความสามารถในการส่งข้อมูลที่มีความเร็วสูง และยังมีแนวโน้มที่จะถึงจุดอิ่มตัวเลยแม้แต่น้อย

เราอยู่ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมอย่างพลิกผัน ด้วยอัตราเร่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน การทำธุรกรรมแบบ Peer-to-Peer ในระดับบุคคลก็เริ่มมีประสิทธิภาพสูงด้วยระบบการเข้ารหัสความปลอดภัยที่ซับซ้อนยากแก่การเจาะรหัส ทำให้อุปสรรคในด้านเวลา สถานที่

ได้ถูกทำลายลงโดยสิ้นเชิง จนทำให้ทุกวันนี้เรากำลังอยู่ในช่วงเวลาในโลกมีการเปลี่ยนแปลง นวัตกรรมอย่างพลิกผัน (Disruptive Innovation) ด้วยอัตราเร่งอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยที่สินค้า ทุนและแรงงานสามารถเคลื่อนย้ายไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วด้วยวิธีการที่ไม่เคยปรากฏขึ้นมาก่อนในอดีต ผู้ให้คำจำกัดความของ คำว่า “Disruptive Innovation” คือ Clayton Christensen แห่ง Harvard Business School ผู้แต่งหนังสือ “The Innovator’s Dilemma” นวัตกรรมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลัน (Disruptive Innovation) ซึ่งสามารถทำให้คนจำนวนมากสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์หรือการบริการได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม สามารถสร้างความเติบโตให้กับองค์กรธุรกิจอย่างยั่งยืน โดยอาศัยการใช้นวัตกรรมและการสร้างความแตกต่างจากผู้นำตลาด ตัวอย่างเช่น คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ที่ถือว่าเป็นนวัตกรรมที่เข้ามาลบล้างเครื่องเมนเฟรมคอมพิวเตอร์ (Mainframe Computer) ที่มีขนาดใหญ่ และราคาแพงมาก ซึ่งในอดีตจะใช้ในเฉพาะบริษัทใหญ่ๆ สถาบันวิจัย หรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ปัจจุบันบุคคลทั่วไปสามารถเป็นเจ้าของคอมพิวเตอร์ที่มีราคาถูกและมีความสามารถสูงกว่าเมนเฟรมคอมพิวเตอร์

การเผชิญกับ (Disruptive Innovation) นวัตกรรมได้สร้างตลาดใหม่และพลิกโฉมหน้าอุตสาหกรรมและสังคม โดยทำให้เกิดผู้บริโภคกลุ่มใหม่ๆ ซึ่งไม่เพียงเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ๆ แต่ยังรวมถึงการพัฒนารูปแบบธุรกิจใหม่ๆ และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเดิมในรูปแบบใหม่ การกำหนดทางเลือกของบริษัทที่เผชิญหน้ากับ “Disruptive Innovation” เมื่อจำต้องเลือกระหว่างการคงอยู่ในตลาดโดยการปรับปรุงให้ดีขึ้นเล็กน้อย หรือการเข้าสู่ตลาดใหม่โดยนำเทคโนโลยีใหม่และรูปแบบธุรกิจใหม่มาใช้เหมือนดังเช่นที่ IBM เคยประสบปัญหาแบบนี้มาก่อน แต่สุดท้าย IBM ก็แก้ปัญหาด้วยการตั้งหน่วยธุรกิจขึ้นมาใหม่เพื่อผลิต PC ในขณะที่ยังคงดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับ Mainframe ต่อไป ส่วน Netflix คือการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบธุรกิจแบบเก่าโดยสิ้นเชิง จากเดิมเป็นการให้เช่าแผ่น DVD โดยการส่งไปรษณีย์ เปลี่ยนเป็นการส่งวิดีโอออนไลน์ให้แก่ลูกค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ตแทน ผู้ประกอบการรายใหญ่ มักพอใจกับธุรกิจรูปแบบเดิมๆ และไม่ตระหนักถึงภัยคุกคามจากคู่แข่งที่มีความสามารถด้อยกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่ มักจะพึงพอใจกับการทำธุรกิจรูปแบบเดิมๆ และอาจไม่ตระหนักถึงภัยคุกคามจากคู่แข่งที่มีความสามารถด้อยกว่า แต่ในวินาทีที่คู่แข่งเหล่านั้นประสบความสำเร็จ สามารถปรับปรุง พัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง จนถึงจุดที่สามารถหันมาแย่งลูกค้ากับรายใหญ่ได้ และอาจจบลงด้วยการปฏิรูปอุตสาหกรรมใหม่อย่างสิ้นเชิง เช่น การโฆษณา (Craigslist : บริษัทโฆษณาออนไลน์) โทรศัพท์ทางไกล (Skype) ร้านขาย CD เพลง (iTunes) การค้นหงานวิจัยในห้องสมุด (Google) ร้านค้าสะดวกซื้อ (eBay) แท็กซี่ (Uber) และหนังสือพิมพ์ (Twitter) นอกจากนี้ Disruptive Innovations ได้ส่งผลกระทบต่อ

ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำรงตำแหน่ง CEO ในหลายๆ บริษัท โดยในปี 2000 CEO มีวาระการดำรงตำแหน่งเฉลี่ยประมาณ 10 ปี และในปัจจุบันคาดว่าจะลดลงเหลือเพียง 5 ปีเท่านั้น

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ทำให้เกิดผลกระทบไปยังธุรกิจใหม่ๆ เช่น Google เริ่มกระโดดเข้าสู่อุตสาหกรรมยานยนต์ โดยมีแผนที่จะผลิตรถยนต์แบบที่ขับเคลื่อนด้วยตัวเอง (Autonomous Vehicles) อเมซอนเริ่มปรับปรุงการช้อปปิ้งใหม่ขึ้นอีกครั้ง โดยใช้ Drone การพิมพ์ภาพ 3 มิติ อาจส่งกระทบต่อโรงงานอุตสาหกรรม แต่ในบางครั้ง Disruptive Innovation อาจมาจากผู้ประกอบการที่อยู่ในส่วนที่เป็นผู้ตาม ซึ่งจะค้นหาแนวทางใหม่ๆ อยู่เสมอโดยเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากผู้ประกอบการกลุ่มนี้อาจไม่ได้รับความสนใจจากตลาดมากนักในตอนแรก แต่จะค่อยๆ เติบโตและมีอิทธิพลมากขึ้น จนสามารถก้าวข้ามเทคโนโลยีเดิมไปได้ และสามารถปฏิวัติอุตสาหกรรมได้ในที่สุด เช่น ความพยายามที่จะนำเอาเทคโนโลยี Block Chain ที่มีรากฐานมาจากการเข้ารหัส (Cryptography) มาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมการเงิน เป็นต้น

ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ในที่นี้ หมายถึง เมื่อเกิดไวรัส ระบาดในครั้งนี้อันแล้วจะเกิดความเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในทุกภาคส่วนไปจากเดิมมากมายหลายอย่าง ถ้าจะถามว่าแล้วในการบริหาร จะมีการปรับเปลี่ยนวิถีใหม่ หรือกำหนดวิธีการวัดผลงานตามลักษณะงานให้ชัดเจนการหา Software ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการทำงาน ไม่ว่าจะเป็น Software สำหรับการ Work From Home หรือ Software ที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประสานงาน รวมถึงมีการวางมาตรการในการสื่อสารสั่งการของแต่ละฝ่ายงานว่าใครจะเป็น Contact Person เมื่อเกิดเหตุเร่งด่วนฉุกเฉิน องค์กรจะต้องค้นหาว่าตำแหน่งใดเป็น Key Position และคนไหนที่เป็น Key Person พร้อมทั้งต้องทำผังทดแทน (Succession Plan) ในกรณีที่ Key Person ติดเชื้อหรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ใครจะเป็นคนทำงานแทนได้ ความปกติใหม่ (New Normal) เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคยรูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติ และการจัดการในการใช้ชีวิตแบบใหม่ที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะรักษาวิถีดั้งเดิม ส่วน "New Normal" ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของ "โควิด - 19" ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2565 จนถึงปัจจุบัน แม้ว่ามาตรการป้องกันจะปลดล็อกหรือผ่อนคลายเป็นแล้วก็ตาม

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิมๆ โดยมีการปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้เข้าไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เทคโนโลยีใหม่ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร ความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่เดิมหลายมิติที่เข้ามาในการบริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นี้ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องมาจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาอีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อมนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของงานในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน

หนังสือเรื่อง “การบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวิถีชีวิตใหม่” เล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา จำเป็นต้องปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อปัจจัยคุณภาพของผลผลิตนั้นก็คือผู้เรียน ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 10 บท ดังนี้

บทที่ 1 การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หลักการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรในสถานการณ์โควิด-19

บทที่ 3 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) รูปแบบการเรียนรู้ยุควิถีใหม่ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์

บทที่ 4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการทางการศึกษา ความหมายและความสำคัญของนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี ประเภทของนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี หลักการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยียุควิถี

ใหม่ ความสำคัญของนวัตกรรมการศึกษา การใช้สารสนเทศ นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการ แนวทางการใช้นวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานวิชาการ

บทที่ 5 แหล่งเรียนรู้ในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ แนวคิดสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ประเภทของแหล่งเรียนรู้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา การบริหารจัดการและแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ บทบาทของบุคลากรกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้

บทที่ 6 กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของการแนะแนว ความหมายกิจกรรมแนะแนว ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว การประเมินผลกิจกรรมแนะแนว เกณฑ์การประเมินกิจกรรมแนะแนว ภาระงานแนะแนว หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนวในชีวิตวิถีใหม่ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชีวิตวิถีใหม่

บทที่ 7 การวัดและประเมินผลการศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายและแนวทางการวัดและประเมินผลการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลชีวิตวิถีใหม่ ระบบธนาคารสะสมผลการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตลอดชีวิต (Credit Bank System for Lifelong Learning) การจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิถีชีวิตใหม่

บทที่ 8 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน แนวคิดและทิศทาง การประเมินคุณภาพภายนอก ภายหลังสถานการณ์ COVID-19 กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ติดตาม-ผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

บทที่ 9 การนิเทศการศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของการนิเทศการศึกษา หลักการนิเทศการศึกษา ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ประเภทของการนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในโรงเรียน บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศ

บทที่ 10 บทสรุป การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่ ประกอบไปด้วย แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่

บทที่ 1

การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาในวิถีวิถีใหม่

“...การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา...” งานอื่นๆ มีความสำคัญในลักษณะสนับสนุนงานวิชาการให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการในการบริหารงานวิชาการเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญๆ ดังนี้

“...งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา...” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ในบทที่ 1 การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในวิถีวิถีใหม่ ประกอบไปด้วย ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หลักการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในวิถีวิถีใหม่ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารงานหรือ การดำเนินงานกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งหมด หากสถานศึกษา ได้ดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการมีคุณภาพ จะส่งผลให้สถานศึกษานั้น มีมาตรฐานและคุณภาพ ในทางตรงกันข้ามหากสถานศึกษาได้มีความล้มเหลวในการบริหารงาน วิชาการ สถานศึกษานั้นก็จะไม่มีคุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้น งานด้านบริหารงานวิชาการ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในขอบข่าย ภารกิจทุกอย่างของผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกิจการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียน พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดนโยบาย การวางแผน ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดไว้

Fry, Ketteridge and Marshall (2009) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่น หลักสูตร การจัดแผนการเรียน องค์กรประกอบด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารร่วมกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษา แนะนำและ

ประสานงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้งาน การเรียนการสอน งานด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดงานนิเทศภายใน และงานประชุม อบรมทางวิชาการเพื่อส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ล้วนขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น เนื่องจากงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักการศึกษา นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

1.2 หลักการบริหารงานวิชาการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติในมาตรา 39 วรรค 2 กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับงานวิชาการพิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงหลักการ ดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ
3. ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา
4. ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา
5. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
6. มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว
7. เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา
8. เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ โดยตรง

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของการของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัด คือ ผลผลิต และกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะ และการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตามขั้นตอน และกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพ เน้นกระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์ และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักการประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ

3.3 หลักการประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลัง หรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนทางวิชาการ จึงคำนึงถึงหลักการความประหยัด

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ควบคุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการเทคนิคการศึกษา และหลักการวิจัย หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

1.3 การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในชีวิตวิถีใหม่

การศึกษาในยุคปัจจุบัน สถานศึกษาจะต้องมีการปรับตัว โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่มีสถานการณ์ COVID-19 ทำให้จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ Digital Era

หรือยุคดิจิทัล คือสิ่งที่โลกให้ความสำคัญ ทั้งในด้านธุรกิจการทำงาน ด้านสาธารณูปโภคจนถึงการใช้ชีวิตประจำวันของคนทั่วๆ ไป ดิจิทัลที่ว่าเป็นการเรียกรวมๆ ของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมา เพื่อช่วยให้ชีวิตของผู้คนสะดวกสบายยิ่งขึ้นและสนองความต้องการของมนุษย์ในแบบใหม่ๆ

เทคโนโลยีและโลกดิจิทัลมักไปไว และเคลื่อนที่ไม่หยุด องค์กรจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันตามเทรนด์ พัฒนานวัตกรรม เพื่อต่อยอดธุรกิจบนการแข่งขันที่รวดเร็วและรอบด้าน จาก SME ให้กลายเป็น Smart Enterprise ที่มีศักยภาพสูงขึ้น จากบริการธรรมดาให้กลายเป็น High Value Service เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของธุรกิจ

สรุป ยุคดิจิทัล คือ ยุคที่อิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วเข้าถึงข่าวสาร ภาพ วิดีโอ ได้รวดเร็วทุกที่ทุกเวลา ที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งผู้เรียน ครู และผู้บริหาร ดังนี้

ผู้เรียน ในยุคดิจิทัล (Digital Generation) สงบ อินทรมณี (2562) กล่าวว่า เป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ตั้งแต่ ปี ค.ศ.1995 จนถึงปัจจุบัน เกิด เติบโตและคุ้นเคยกับเทคโนโลยี ยุคดิจิทัล เรียกว่า ชาวดิจิทัลโดยกำเนิด (Digital Native) ต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูรวมทั้งพ่อแม่ที่เกิดก่อนยุคดิจิทัล เป็นผู้ที่ รับเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เป็นคนกลุ่มที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัล (Digital Immigrant) ที่จะคุ้นเคยกับสื่อและเทคโนโลยียุคดิจิทัลเมื่อมองพัฒนาเต็มที่แล้ว

Jukes and Others. (2010) กล่าวว่า ลักษณะของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ดังนี้

1. ผู้เรียนในยุคดิจิทัล สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศจากสื่อได้หลากหลายช่องทางอย่างรวดเร็ว
2. ผู้เรียนในยุคดิจิทัลสามารถเรียนรู้ หรือทำงานได้หลายรูปแบบและมีความหลากหลายมิติ
3. ผู้เรียนในยุคดิจิทัลชื่นชอบการเข้าถึงหรือเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศที่มีความหลากหลายมิติอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้เรียนในยุคดิจิทัลมักจะเลือกเรียนเท่าที่อยากรู้
5. ผู้เรียนในยุคดิจิทัลต้องการการให้คำชม การแสดงความพึงพอใจหรือการให้รางวัลอย่างรวดเร็วหรือทันทีทันใด

สรุป นักเรียนในยุคดิจิทัล เป็นผู้ที่เกิดมาในยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ทั้งเพื่อความบันเทิงอำนวยความสะดวก

ในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน และการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่มีอย่างมากมายได้
ทุกที่ทุกเวลา

ครู ในยุคดิจิทัลจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง
ไปอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะ บทบาทหน้าที่ มาตรฐานการใช้สื่อในการสอนอย่าง
ต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถชี้แนะและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา
โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นการเรียนรู้ในห้องเรียนออนไลน์ยุคใหม่
เป็นการศึกษาการศึกษาทางไกล มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการทรัพยากรการ
เรียนรู้ร่วมกัน และการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook
Google+ Twitter หรือ Wikipedia ซึ่งเป็นแหล่งรวมกลุ่มผู้คนในแหล่งของความรู้ที่เปิดสาธารณะ
ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมในกลุ่มคนที่มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน และ
รูปแบบการสอนโดยใช้ Google App โดยผ่านแอปพลิเคชันที่ถูกพัฒนาขึ้นมา

โดย Google ทำให้ครูผู้สอนมีเวลามากขึ้นในการเตรียมการสอนได้เต็มที่ การสอน
ง่ายขึ้น ลดเวลาในการสอนน้อยลงสามารถเพิ่มเนื้อหาและจุดมุ่งหมายในการสอนมากขึ้นและ
การสอนในรูปแบบใหม่ที่ได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสอนหรือการทำกิจกรรม
ในรายวิชา ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสอนและได้ทำกิจกรรมร่วมกันมากยิ่งขึ้น

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2558) กล่าวว่า ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อ
ต่างๆ โดยมีวิจารณ์ฐานในการรับสื่อ เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
รู้จักวิธีการใช้สื่ออีกทั้งต้องมีความสามารถในการใช้และจัดการสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์
ตรงประเด็น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สื่ออย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถเข้าถึงสื่อ
สังคมทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้อง

สรุป ครูในยุคดิจิทัลไม่เน้นการสอนตามเนื้อหาในหลักสูตร แต่จะเน้นการนำเนื้อหา
มาประยุกต์ใช้ หรือต่อยอดทางความคิด และต้องจัดการเรียนรู้ทักษะและความรู้ที่จำเป็นให้กับ
นักเรียน

ผู้บริหาร คือ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย และมีความรู้
ความสามารถตรงตามคุณสมบัติ และรับผิดชอบในการสั่งการและควบคุมกิจกรรมของ
สถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายขององค์กร

ผู้บริหารในยุคดิจิทัล หมายถึง ทักษะและกรอบความคิดที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคล
หรือองค์กรนำพาสมาชิกอื่นในองค์กรให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ มีความสามารถในการ
ปรับตัวและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สงบ อินทรมณี (2562) กล่าวว่า เป็นผู้ที่รับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยุคดิจิทัลมาใช้ เป็นคนกลุ่มที่อพยพเข้ามาสู่ยุคดิจิทัลคุ้นเคยกับสื่อและเทคโนโลยียุคดิจิทัลเมื่อมองพัฒนาเต็มที่แล้ว โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภารกิจสำคัญในการบริหารงานทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง สถานศึกษาจึงมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบการบริหาร ด้านวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษามาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ในขณะเดียวกันต้องให้เกิดผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องกำหนดเป้าหมายของตนเองในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข ระดับใด ระดับหนึ่ง อาจแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษา

สรุป ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย มีความรู้ความสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษามี 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารทั่วไปในยุคดิจิทัล การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล การบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัล

1.4 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา สงบ อินทรมณี. (2562) กล่าวว่า เป็นและการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ประเด็นสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัล และการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย ส่วนการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2562) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อ การบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก และเปลี่ยนทัศนคติและแนวความคิดการบริหารของตนเองให้ ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถ บริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุกๆ ด้าน

สรุป การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการ บริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเพียงพอต่อการใช้งานการสร้างเครือข่าย (Networking)

ทักษะสำคัญในยุคดิจิทัล

ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) สามารถสื่อสารได้หลากหลายภาษา การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking Skill) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ ของสิ่งต่างๆ การขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกล หลากแง่หลายมุม เน้นทั้ง ปริมาณและคุณภาพ องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความคิดนั้นต้องเป็นสิ่งใหม่ ที่ไม่เคยมี มาก่อน (New Original) ใช้การได้ (Workable) และมีความเหมาะสม (Appropriate) การคิดเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมไปสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งจะได้ ผลลัพธ์ที่ต่างไปโดยสิ้นเชิงหรือที่เรียกว่า "นวัตกรรม" (Innovation) ทักษะการทำงานร่วมกัน การสร้างทีมเวิร์คและภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork & Leadership) เป็นทักษะที่สำคัญ ในศตวรรษที่ 21 ที่เด็ก ๆ ควรมีติดตัว เพราะในการทำงานร่วมกันเป็นทีมสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่ง สำคัญ ซึ่งอยากให้ทุกคนในห้องเรียนได้มีโอกาสได้คุยกันโดยใช้กิจกรรม ตัวเชื่อมความสัมพันธ์ (Team Building) เพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในห้องเรียน ถ้าภายในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีความเข้าใจกันมากขึ้น การตัดสินใจ การตัดสินใจ การต่อยอดกัน ความขัดแย้งต่างๆ ก็จะลดลง การคิดและตั้งคำถาม (Critical Thinking) กับสิ่งต่างๆ อย่างมี วิจารณญาณ เน้นพิจารณาองค์ประกอบของข้อมูลนั้นๆ อย่างรอบคอบ คิดเชื่อมโยงกับประเด็น ต่างๆ สถานการณ์ การแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน (Complex Problem Solving) ค้นหา สาเหตุจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในระบบ เพื่อแก้ไขไม่ให้เกิดรูปแบบความผิดปกติใดๆ โดยใช้กระบวนการคิดเชิงระบบ การบริหารเวลา (Time Management) เป็นทักษะหรือเทคนิค

ที่ใช้ในการจัดการจัดสรรและดำเนินการทำงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมาย ให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นเพียงนักบริหารเท่านั้นถึงจะสามารถบริหารเวลาได้เพราะทุกคนก็สามารถทำได้เพียงแต่จะต้องรู้จักที่จะแบ่งเวลาให้ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) เป็นทักษะเพื่อการเรียนรู้ การทำงานในยุคดิจิทัล เป็นความยืดหยุ่นและปรับตัวเพื่อบรรลุเป้าหมาย ไม่ใช่ยืดหยุ่นและปรับตัว จึงต้องมีความสามารถสูงในการยืดหยุ่นและปรับตัว เพื่อบรรลุเป้าหมาย และคุณค่า นอกจากต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงแล้ว การทำงานในอนาคต ยังเผชิญภาวะที่มีทรัพยากรจำกัด ตั้งแต่เวลา และทรัพยากรอื่นๆ ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการนำพาผู้ติดตามหรือสมาชิกในองค์กร เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี สามารถสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนได้ และสามารถชักจูงผู้ติดตามไปสู่เป้าหมายร่วมที่ผู้นำคนเดียว ไม่สามารถทำได้ทัศนคติเชิงบวก (Positive Attitude) นี้เองจะสามารถสร้างอัตลักษณ์ (ลักษณะ) ที่โดดเด่นให้กับบุคลากรทุกคนในองค์กรได้โดยการสร้างการกระตุ้นทางความคิดพื้นฐาน จิตใต้สำนึกของบุคคลนั้นๆ ให้มีทิศทางในการมองเชิงสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการทำงานความสามารถในการรับรู้ของตนเอง (Emotional Intelligence) ในการระบุประเมินและการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของกลุ่ม ความสามารถด้านการควบคุมอารมณ์ที่ช่วยให้ดำเนินชีวิตให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์อย่างมีความสุข

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และสารสนเทศโดยการมีวิสัยทัศน์ในการใช้ข้อมูลจากเทคโนโลยีและสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มในการบริหารจัดการ สถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี และสารสนเทศใหม่ๆ มาสร้างความโดดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษาอื่นๆ ให้ประสบการณ์ที่เหนือความคาดหมายกับผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผลักดันให้ครู และผู้เรียนคิดค้นนวัตกรรมการบริหารจัดการและนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากความรู้ ความเชี่ยวชาญ และศักยภาพของครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง

ทักษะของครูในยุคดิจิทัล

ครูในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ มีความตระหนัก เห็นความสำคัญในการเรียนรู้ มีประเด็นการเรียนรู้ มีทักษะการตั้งคำถามในการเรียนรู้ สามารถหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล Social Medias โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา

ควรส่งเสริมสนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือทางเทคโนโลยี และสารสนเทศเพื่อส่งเสริมครูให้เรียนรู้สิ่งที่อยากรู้ได้ทั่วโลกด้วยตนเอง สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ แปลงข้อมูลเป็นสารสนเทศ นำไปบูรณาการจนเกิดปัญญา ทั้งนี้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และสารสนเทศในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ส่วนใหญ่เกิดกับครูสูงอายุ ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ที่จะปฏิเสธการใช้เทคโนโลยี และสารสนเทศทุกรูปแบบ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการค้นคว้าข้อมูลเทคโนโลยี และสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ Keyword ในการสืบค้นที่ไม่ครอบคลุม ทำให้ได้ข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการหรือไม่ทราบแหล่งสืบค้นที่มากพอ รวมทั้งการไม่ใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้น ทำให้ได้ข้อมูลที่จำกัด มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินข้อมูล ได้แก่ ความทันสมัย ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูล นอกจากนี้ครูจำนวนมากยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้การรับรู้ข้อมูล หรือมีแหล่งค้นคว้าน้อยกว่าผู้เรียน

ทักษะของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

ทักษะของผู้เรียนในยุคดิจิทัลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ได้แก่ ความตระหนักทัศนคติ และความสามารถในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยี อย่างเหมาะสม มีทักษะการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต การเข้าถึงและใช้สารสนเทศบนเว็บไซต์ ความรู้เรื่องภาษาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น และการประเมินเนื้อหาสารสนเทศ Gilster (1997) นอกจากนี้ผู้เรียนควรมีทักษะที่หลากหลาย มีกระบวนการคิดและเทคนิคที่จำเป็นในการค้นหาทำความเข้าใจ การประเมินการสร้างและการสื่อสารสารสนเทศดิจิทัล มีทักษะในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสื่อสารและการทำงาน และมีทักษะการรู้ดิจิทัล และการเข้าร่วมกิจกรรมประชาคม และการเข้าร่วมในชุมชนอย่างรับผิดชอบ

1. ทักษะครูในยุคดิจิทัล ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลอย่างมาก ดังนั้น โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถและความเข้าใจในการใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี โดยอาจจะเพิ่มการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้สื่อต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน และหรือโรงเรียนอาจจะสามารถเพิ่มกิจกรรมต่างๆ บนเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอน ได้แก่ การอัปโหลดเอกสาร การสอนลงในเว็บไซต์ การส่งการบ้านแบบออนไลน์ เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์และสะดวกกับทั้งผู้เรียนและผู้สอน

2. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม เรื่องของความสามารถในการลดทอน หรือขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในการทำงาน ดังนั้นโรงเรียนควรเพิ่มการอบรมครูให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานมากขึ้น

โดยอาจจะมีการจัดอบรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองในด้านนี้ อย่างสม่ำเสมอ

3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี พบว่า ความสามารถของครูในการ อัปเดตข้อมูลการจัดกิจกรรมการสอนลงในเพจ (Facebook) หรือเว็บไซต์ (Blog) ของตนเอง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เอกสารอ้างอิงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียน และอบรมครูเพื่อให้มีความสามารถในการใช้งานเว็บไซต์ได้อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ อีกทั้งควรมีการสนับสนุนให้ครูใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีในการอัปเดตข้อมูลข่าวสาร เช่น การเปลี่ยนหัวข้อเรียน การให้ที่บ้านนักเรียน เป็นต้น

4. ทักษะชีวิตและอาชีพ พบว่า เรื่องของการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ของผู้อื่นโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูรู้จักการเคารพ ยอมรับในความแตกต่างทั้งทางด้าน วัฒนธรรมความคิด สังคม เพื่อให้ครูสามารถมีการพัฒนาการเรียนการสอนแบบเป็นหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้งต่อกัน การศึกษาในโรงเรียนจะมีการพัฒนาในทิศทางที่ดีและรวดเร็ว หากครูร่วมมือร่วมใจกันยอมรับความคิดซึ่งกันและกัน และหาบทสรุปที่ดีที่สุดร่วมกันสำหรับการ พัฒนาให้โรงเรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้น

Digital literacy (ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยี)

ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy หมายถึง ทักษะ ในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แทปเลตโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงาน ในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากยุค Analog ไปสู่ยุค Digital และ ยุค Robotic จึงทำให้เทคโนโลยีดิจิทัล มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน ข้าราชการ ซึ่งเป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศ จึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของการ เปลี่ยนแปลง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด Culture Shock เนื่องจากการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยี และเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม

Digital literacy หรือทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นทักษะด้านดิจิทัล พื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญ สำหรับข้าราชการในการปฏิบัติงาน การสื่อสาร และการทำงาน ร่วมกันกับผู้อื่นในลักษณะ “ทำน้อย ได้มาก” หรือ “Work less but get more impact” และช่วย ส่วนราชการสร้างคุณค่า (Value Cocreation) และความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (Economy of Scale) เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ข้าราชการ

สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้รับโอกาสการทำงานที่ดีและเติบโตก้าวหน้าในอาชีพราชการ (Learn and Growth) ด้วยทักษะครอบคลุม 4 มิติ ดังนี้

1. เข้าใจ (Understand) การปฏิบัติงานที่สำคัญ ในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจแนวคิดการยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคล และระดับองค์กร (Sukanya Chaemchoy, 2015) โดยที่การยอมรับระดับบุคคลนี้ มีการยอมรับที่ไม่เท่ากัน และมีขั้นตอนของการยอมรับที่แตกต่างกันด้วย ส่วนการยอมรับในระดับองค์กรนั้นเป็นการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม ที่วิเคราะห์แล้วว่าเป็นประโยชน์มาทดลองใช้ เพื่อให้เกิดการยอมรับนำไปสู่วัฒนธรรมของสถานศึกษา

2. เข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเทคโนโลยี สำหรับสถานศึกษายุคดิจิทัลที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ครู นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พร้อมกับใช้เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าพัฒนาความรู้ของตนรวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งมีแผนการจัดการที่ชัดเจน มีการวางโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องทั้งสถานที่ อุปกรณ์ต่างๆ และการพัฒนาบุคลากร

3. การใช้ (Use) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองในเรื่องไอซีที นำไอซีทีมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของตน

4. การสร้าง (Create) ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารสร้างความเข้าใจ สร้างการยอมรับและจูงใจให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และผู้ปกครองใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการและการพัฒนาผู้เรียนประโยชน์สำหรับข้าราชการ

4.1 ทำงานได้รวดเร็ว ลดข้อผิดพลาดและมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น

4.2 มีความภาคภูมิใจในผลงานที่สามารถสร้างสรรค์ได้เอง

4.3 สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.4 สามารถระบุทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.5 สามารถบริหารจัดการงานและเวลาได้ดีมากขึ้น และช่วยสร้างสมดุลในชีวิตและการทำงาน

4.6 มีเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้และเติบโตอย่างเหมาะสม

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence Quotient : DQ)

1. ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (Digital Citizen Identity) คือ ความสามารถในการสร้างและจัดการในการระบุตัวตนด้วยความซื่อสัตย์ทั้งในโลกออนไลน์และออฟไลน์
2. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) คือ ความสามารถในการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลที่เผยแพร่ในโลกออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณเพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของทั้งของตนเองและของผู้อื่น
3. ทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณญาณที่ (Critical Thinking) ดี คือ ความสามารถในการจำแนกข้อมูลที่เป็นจริงและข้อมูลที่เป็นเท็จ เนื้อหาที่ดีและเนื้อหาที่เป็นอันตราย และการติดต่อออนไลน์ที่น่าเชื่อถือและน่าสงสัย
4. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) คือ ความสามารถในการจัดการเวลาในโลกออนไลน์ การจัดการเวลาเพื่อภารกิจที่หลากหลาย และการจัดการเวลาและกำกับตัวเองในการทำกิจกรรมในสื่อสังคมออนไลน์
5. ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ (Cyber Bullying Management) คือ ความสามารถในการตรวจจับสถานการณ์การกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตและจัดการกับสถานการณ์อย่างชาญฉลาด
6. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูล ที่ผู้ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) คือ ความสามารถในการทำความเข้าใจธรรมชาติของร่องรอยทางดิจิทัล ผลกระทบของร่องรอยทางดิจิทัลที่มีต่อชีวิตจริง และจัดการร่องรอยทางดิจิทัลด้วยความรับผิดชอบ
7. ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ (Cyber Security Management) คือ ความสามารถในการปกป้องข้อมูลโดยการสร้างความปลอดภัยของรหัสผ่าน และการจัดการการคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความหลากหลาย
8. ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) คือ ความสามารถในการแสดงออกถึงความใส่ใจในความรู้สึกและความต้องการในโลกออนไลน์ทั้งของตนเองและของผู้อื่น

การจัดการห้องเรียน (Classroom)

Google Classroom คือ บริการบนเว็บฟรี สำหรับสถานศึกษา องค์กรการกุศล และทุกคนที่มีบัญชี Google ส่วนบุคคล และ Classroom ยังช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนเชื่อมต่อกันได้ง่าย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน (ปัจจุบันผู้ที่มีบัญชีของ Google และ Google Education (rungchatchadaporn@tsu.ac.th) ล้วนสามารถใช้บริการ Google Classroom ได้สิ่ง

ที่ได้จากการใช้ Google Classroom ผู้ใช้ สิ่งที่สามารถทำได้ผู้สอน สร้างและจัดการชั้นเรียน งานและคะแนน แสดงความคิดเห็นและให้คะแนนได้โดยตรงแบบทันที นักเรียน ติดตามงานของ ชั้นเรียน และเนื้อหาประกอบการเรียน แบ่งปันข้อมูลหรือโต้ตอบกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในสตรีม ของชั้นเรียนหรือทางอีเมลส่งงานรับความคิดเห็น และคะแนน ผู้ปกครอง รับอีเมลสรุปงานของ นักเรียน ซึ่งอีเมลสรุปนี้จะมีข้อมูลเกี่ยวกับงานที่ไม่ได้ส่งงานที่ใกล้ครบกำหนด และกิจกรรมของ ชั้นเรียน

หมายเหตุ ผู้ปกครองไม่สามารถลงชื่อเข้าใช้ Classroom ได้โดยตรง แต่ต้องรับ อีเมลสรุปผ่านบัญชีอื่น ผู้ดูแลระบบ สร้าง ดู หรือลบชั้นเรียน เพิ่มหรือนำนักเรียนและครู ออกจากชั้นเรียนดูงานในชั้นเรียนทุกชั้นในโดเมน

ประโยชน์ของ Google Classroom

1. ประหยัดเวลา: กระบวนการของงานเรียบง่าย ไม่สิ้นเปลืองกระดาษ ทำให้นักเรียนสามารถส่งงานออนไลน์ และสามารถดูคะแนนงานเมื่อครูตรวจเสร็จ
2. เข้าถึงได้ทุกเวลา: Google Classroom สามารถเข้าถึงได้ทั้งในเว็บไซต์ และใน แอปพลิเคชัน Classroom ซึ่งสามารถใช้งานได้ทั้งอุปกรณ์ iOS และ Android
3. ช่วยจัดระเบียบ: นักเรียนสามารถดูงานทั้งหมดของตนเองได้ในหน้างาน และเนื้อหาสำหรับชั้นเรียนทั้งหมดจะถูกเก็บในโฟลเดอร์ภายใน Google Drive โดยอัตโนมัติ
4. สื่อสารกันได้ดียิ่งขึ้น: ครูสามารถส่งประกาศคะแนนและเริ่มการพูดคุยในชั้นเรียน ได้ทันทีที่นักเรียนสามารถแบ่งปันแหล่งข้อมูลกันหรือตอบคำถามในสตรีมได้
5. สื่อสารกับผู้ปกครอง: ครูสามารถเชิญให้พ่อ แม่ และผู้ปกครองลงชื่อสมัครรับ อีเมลสรุปที่มีข้อมูลงานที่ใกล้ส่งและงานที่ขาดส่งของนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองจะได้รับประกาศและ คำถามที่ครูโพสต์ในสตรีมด้วย
6. ประหยัดและปลอดภัย: Google Classroom จะไม่แสดงโฆษณา ไม่ใช้เนื้อหา หรือข้อมูลของนักเรียนในการโฆษณา เช่นเดียวกับบริการอื่นๆ ของ G Suite for Education และให้บริการฟรี

IT network เครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือ คอมพิวเตอร์เน็ตเวิร์ค (Computer Network) คือ ระบบการสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์ จำนวนตั้งแต่สองเครื่องขึ้นไป เพื่อสะดวกต่อการร่วม ใช้ข้อมูล โปรแกรมหรือเครื่องพิมพ์ และยังสามารถอำนวยความสะดวกในการติดต่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลระหว่างเครื่องได้ตลอดเวลาการที่ระบบเครือข่าย มีบทบาทสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน เพราะมีการใช้งานคอมพิวเตอร์อย่างแพร่หลายจึงเกิดความต้องการที่จะเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ เหล่านั้นถึงกัน การโอนย้ายข้อมูลระหว่างกันในเครือข่าย ทำให้ระบบมีขีดความสามารถ

เพิ่มมากขึ้น การแบ่งการใช้ทรัพยากร เช่น หน่วยประมวลผล, หน่วยความจำหน่วยจัดเก็บข้อมูล, โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ประเภทของระบบเครือข่าย

ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. เครือข่ายท้องถิ่น (Local Area Network หรือ LAN) เป็นเครือข่ายระยะใกล้ ใช้กันอยู่ในบริเวณไม่กว้างนัก อาจอยู่ในองค์กรเดียวกัน หรืออาคารที่ใกล้กัน เช่น ภาพในสำนักงาน ภายในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ระบบเครือข่ายท้องถิ่นจะช่วยให้ติดต่อกันได้สะดวก ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ
2. เครือข่ายระดับเมือง (Metropolitan Area Network หรือ MAN) เป็นเครือข่ายขนาดกลาง ใช้ภายในเมือง หรือจังหวัดที่ใกล้เคียงกัน เช่น ระบบเคเบิลทีวีที่มีสมาชิกตามบ้านทั่วไปที่เราดูกันอยู่ทุกวันนี้ก็จัดเป็นระบบเครือข่ายแบบ MAN
3. เครือข่ายระดับประเทศ (Wide Area Network หรือ WAN) เป็นระบบเครือข่ายขนาดใหญ่ ใช้ติดตั้งบริเวณกว้าง มีสถานีหรือจุดเชื่อมต่อมากมาย มากกว่า 1 แสนจุด ใช้สื่อกลางหลายชนิด เช่น ระบบคลื่นวิทยุ ไมโครเวฟ หรือดาวเทียม เป็นต้น
4. เครือข่ายระหว่างประเทศ (International Network) เป็นเครือข่ายที่ใช้ติดต่อระหว่างประเทศ โดยใช้สายเคเบิล หรือ ดาวเทียม

เครือข่ายสังคม (Social Network)

เครือข่ายสังคม หรือชุมชนออนไลน์ (Social Network) เป็นรูปแบบของเว็บไซต์ในการสร้างเครือข่ายสังคม สำหรับผู้ใช้งานในอินเทอร์เน็ต เขียนและอธิบายความสนใจ และกิจกรรมที่ได้ทำ และเชื่อมโยงกับความสนใจและกิจกรรมของผู้อื่น ในบริการเครือข่ายสังคมประกอบด้วย การแชทส่งข้อความ ส่งอีเมลล์ วิดีโอ เพลง อัฟโหลดรูป บล็อกเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์เสมือนที่ตอบสนองกับการสร้างสายสัมพันธ์ โยงใยให้เราได้เจอบุคคลที่คุยกันในเรื่องที่น่าสนใจได้อย่างเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงเพื่อนของเราเข้ากับเพื่อนของเขา สามารถสร้างสรรค์สังคมใหม่ๆ ให้กับทุกคน สามารถเชื่อมโยงการสื่อสารภายในองค์กร และภายนอกองค์กรเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ตอบสนองรูปแบบชีวิตของมนุษย์ยุคปัจจุบัน โดยภาพรวม Social Network เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับองค์กร

การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era) (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2561) ได้กล่าวถึงผู้บริหารยุคดิจิทัลว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก